

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskeva esitysluonnos on kokonaisuutena hyvin valmisteltu. Työttömyyskassojen nykyisiä tehtäviä, kassojen toiminnan rahoitusta ja jäsenmääriä kassoittain on kuvattu tiiviisti ja informatiivisesti. Vaikutuksia kotitalouksille, työttömyyskassoille ja työllisyyteen on käsitelty perusteellisesti tutkimustietoon tukeutuen.

Esitysluonnoksen keskeisimmät kehittämiskohteet

i) Arviointineuvostolla on vain vähäisiä täydennysehdotuksia esitykseen.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassalakea. Muutoksilla työttömyyskassoille annettaisiin mahdollisuus tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. Työttömyyskassa voisi tarjota työnvälitystä, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita, asiantuntija-arvioiteja, valmennuksia sekä muita näihin verrattavissa olevia palveluita jäsentensä työllisyyden tukemiseksi.

Työttömyyskassan tarjoamat palvelut olisivat yksityistä työvoimapalvelua, jolla ei korvattaisi julkisia työvoima- ja yrityspalveluita. Palvelujen tarjoaminen ja palveluihin osallistuminen perustuisi vapaaehtoisuuteen. Palvelut rahoitettaisiin kassan omista varoista. Palvelujen rahoitukseen ei käytettäisi julkista rahoitusta

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen asian taustasta, tavoitteesta ja keskeisistä ehdotuksista. Työttömyyskassojen nykyisiä tehtäviä, työttömyyskassojen toiminnan rahoitusta ja jäsenmääriä työttömyyskassoittain on kuvattu tiiviisti ja informatiivisesti.

Esitysluonnoksessa todetaan, että säädösmuutos perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan. **Arviointineuvosto katsoo**, että ehdotusten työllisyysvaikutukset vaikuttavat varsin vähäisiltä ja kannustimet tarjota palveluja näyttävät työttömyyskassojen näkökulmasta heikoilta, jonka vuoksi olisi tärkeää seurata säädösmuutoksen vaikutuksia sen voimaantulon jälkeen. Esitysluonnoksen perusteella jää osin epäselväksi, onko ehdotuksesta tarkoitus tehdä jälkiseurantaa ja minkälaisen aineiston perusteella.

Arviointineuvosto pitää esimerkillisenä esitysluonnoksessa käytettyä tietopohjaa työllisyysvaikutuksista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Esitysluonnoksessa on uskottavasti perusteltu työllisyysvaikutukset.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä on käsitelty asianmukaisesti lausuntopalautetta ja sen johdosta tehtyjä muutoksia.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että vaikutuksia kotitalouksiin, työttömyyskassoihin ja työllisyyteen on kuvattu hyvin tutkimustietoon tukeutuen. Esitysluonnoksessa on kuvattu erilaisia tekijöitä ja epävarmuuksia, joilla on merkitystä säädösmuutoksen vaikutuksiin. Ehdotuksella ei todennäköisesti ole juuri vaikutuksia työllisyyteen.

Arviointineuvosto toteaa, että esitysluonnoksessa on käsitelty vaikutuksia julkiseen talouteen ja niiden arvioidaan olevan hyvin vähäisiä.

Esitysluonnoksen mukaan työllisyyden tukemisesta saattaa muodostua uusi kilpailutekijä työttömyyskassoille. Tällä voi olla vaikutuksia kassakenttään, mikäli kaikilla kassoilla ei olisi yhtäläisiä resursseja ottaa uutta tehtävää hoitaakseen. **Arviointineuvosto katsoo**, että kilpailuvaikutuksia ja niihin liittyviä epävarmuuksia voisi kuvata mahdollisuuksien mukaan tarkemmin.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta käy ilmi, miten säädösmuutos vaikuttaisi työttömyyskassojen valvontavastuun jakautumiseen eri toimijoiden kesken.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu hallituksen esityksestä, joka koskee työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaa lainsäädäntöä (STM097:00/2023). Sosiaali- ja terveysministeriö toimitti esitysluonnoksen arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 21.3.2024. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

Helsingissä 4. huhtikuuta 2024

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Meri Virolainen

Arviointineuvos, lainsäädännön arviointineuvoston pääsihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäsehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.